

Det kongelige Kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres dato:		Saksbehandler:	Brit Lauvrak Andersen	Vår dato:	23.11.2009
Deres ref:		Direkte tlf :	37 26 16 52	Vår ref:	09/8208-2 Oppgis ved svar
		E-post:	brit.lauvrak.andersen@lillesand.kommune.no	Arkiv:	K1-

Uttalelse høring -NOU2009:18 Rett til læring. Innstilling fra utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov.

Lillesand kommune, sektor for skole og barnehage, avgir følgende uttalelse til NOU 2009: 18 Rett til læring.

Utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov ble gitt et omfattende mandat. Og i NOU 2009: 18 fremmes det en rekke forslag som har betydning for opplæringstilbudet for denne målgruppa. Utvalget skulle foreslå en helhetlig tiltakskjede for bedre læring for barn, unge og voksne med behov for særskilt hjelp og støtte i opplæringen.

En bred tilnærming

Lillesand kommune oppfatter at meldingen har en bred forståelse av "barn, unge og voksne med særskilte behov". Meldingen forslår tiltak som i noen grad inkluderer de som i dag får spesialundervisning (6-7 %) og de som ikke får god nok tilpasset opplæring (20-25 %). Meldingen slår fast at mange i den siste gruppen i dag ikke får tilpassede tiltak, og at noen grupper av elever er mer utsatt for å være blant disse. Dette er elever som av ulike grunner ikke får utnyttet sitt læringspotensial. Vi vil innledningsvis ytre et håp om at dette vide perspektivet blir ivarettatt i den videre oppfølgingen av meldingen. Dette gjelder mange elever, og vi mener at forbedringspotensialet er stort.

Rett til læring

Kommunen vil innledningsvis gi støtte til en utredning som forsøker å rette oppmerksomheten mot læring og læringsutbytte. *Rett til læring* er en meget god tittel på en utredning for barn, unge og voksne med særskilte behov. Dette er et felt som i for stor grad har hatt oppmerksomheten rettet mot systemer, rettigheter og ressurser. Vi mener at erfaring og forskning viser at dagens systemer ikke på en god nok måte ivaretar like rettigheter, god læring eller god ressursutnyttelse for denne gruppen.

Inkludering

Lillesand kommune er enige i prinsippet om en likeverdig og tilpasset opplæring for alle i en inkluderende skole der ulikhet er en norm. Vi skulle likevel gjerne sett at

meldingen hadde drøftet dette nærmere og mer utførlig. Kommunen lever med dilemmaene om tiltak i hverdagen som er i strid med det grunnleggende prinsippet om inkludering, men som gjøres fordi vi erfarer at dette noen ganger er den beste løsningen for enkeltelever og for klassen.

(jf. Særmerknad fra Jorun Sandsmark: *Dette medlemmet mener at utvalget i større grad burde ha drøftet problemstillinger knyttet til hvordan avvik fra læreplan og/eller større organisatoriske endringer kunne arte seg i praksis innenfor rammen av en likeverdig og inkluderende opplæring.*)

Lillesand kommune støtter denne særmerknaden,

Samtidig støtter vi utvalget i sin uttalelse om at skolen i for liten grad klarer å ta hensyn til ulikheter og mangfold i den ordinære opplæringen. Det er mulig å legge opp undervisningen på en måte som sikrer at flere blir ivaretatt innenfor den ordinære opplæringen. Dette handler mye om lærerens/skolens holdninger og kompetanse. Likeverdig opplæring krever forskjellsbehandling. Vi mener det er mulig i større grad å gi dette innenfor rammen av ordinær undervisning.

Vi er enige i sammenfatningen av hovedproblemstillinger og utfordringer knyttet til følgende hovedpoeng:

- Kvaliteten på den vanlige opplæringen
- Forståelse og praktisering av regelverket
- Tilgang på kompetanse

Kommentarer til noen av forslagene.

Det er forståelig i en utredning med et så omfattende mandat, at ikke alle forslag er like godt utredet. Men det gjør det likevel vanskelig å ta konkret stilling til flere av forslagene.

Vår hovedtilnærming til forslagene har vært å veie det som kanskje er en ideell løsning opp mot hva vi tror det er praktisk mulig å få til. Vi mener også det er viktig å vurdere nytten eller effekten opp mot den innsats som eventuelt må settes inn. Gitt de arbeidstidsavtaler som gjelder for lærerne, er det f. eks vanskelig å se for seg at det er mulig å få gjennomført et forslag som krever mye ekstra arbeid av lærerne. Det er selvsagt mulig å gjøre noe annerledes ved å utvikle verktøy som kan gjøre læringsarbeidet mot målgruppen for denne meldingen bedre og mer målrettet.

Kapittel 13 Tidlig innsats og forebygging

- *Kommunen får plikt til å sikre **språkkartlegging** av barn omkring fylte tre, fire og fem år. For tospråklige barn må begge språk kartlegges.*

Vi tror det er mulig å få til nødvendig kartlegging og tidlig innsats med en noe mindre omfattende kartlegging. Vi trenger ikke kartlegge alle grundig for å finne de som trenger nærmere oppfølging. Da må heller innsatsen rettes mot å få til en god innsats for de som trenger ekstra innsats. Det er det viktigste arbeidet i denne sammenhengen

- ***Læringsboka** innføres som felles verktøy for tidlig innsats og oppfølging. Boka følger barnets og elevens utvikling, læring og læringsmiljø gjennom barnehage, grunnskole og videregående opplæring.*

Det er viktig og nødvendig å dokumentere og samle opplysninger om elevers læring og utvikling og om hva skolen innsats og tiltak har vært. Det er også viktig å sikre gode overganger mellom barnehage og skole og mellom skoler.

Vi er usikre på hvordan hensyn til personvern kan bli ivarettatt tilfredsstillende ved et slikt verktøy. Vi har også mange spørsmål knyttet til hvem som skal "eie" dette verktøyet. Hvem skal bruke det? Hvem skal ha innsyn?

Dersom alle elever skal ha en individuell rett til læringsbok, vil dette kunne innebære en ytterligere rettsliggjøring av skolen, som i neste omgang stiller krav til saksbehandlingsrutinene.

Vi er redd for at Læringsboka kan bli et svært arbeidskrevende verktøy, og at nytten ikke står i forhold til arbeidsinnsatsen.

- **Dokumentasjons- og rapporteringsarbeid i barnehage og skole begrenses til det som tjener barnets og elevens utvikling, læring og læringsmiljø.**

Dette er vi veldig enige i. Vi håper at alle forslag blir vurdert ut fra dette perspektivet.

Kapittel 14 Rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen

- *Retten til spesialundervisning i opplæringsloven § 5-1 erstattes av en rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen. Denne retten utløses når eleven ikke har et tilfredsstillende læringsutbytte. Tilretteleggingen omfatter det mangfold av tiltak som settes verk i form av personellressurser, materielle ressurser og organisatoriske tiltak.*

Vi mener dette er et riktig skritt for å sikre ekstra tilrettelegging for alle de som i dag ikke får dette godt nok. Vi har nå flere gode kartleggingsverktøy som forteller oss hvem disse elevene er. For mange av disse er det ikke nødvendig å gå veien om sakkyndige vurderinger og enkeltvedtak. Det følger også en del administrasjon med spesialundervisningen. Vi tror at lærernes og PP-tjenestens arbeidskraft kan brukes bedre. Det er viktig ved en endring av loven at dette blir gjort på en måte som sikrer at foreldre kan kreve en sakkyndig vurdering fra PP-tjenesten. Vi er også enige i at det bør utarbeides en sakkyndig vurdering når det er sannsynlig at det må gjøres avvik fra læreplanen.

- *Den som har ansvaret for gjennomføringen av ekstra tilrettelegging i opplæringen, må ha relevant kompetanse til å møte de utfordringene som ligger til grunn for tilretteleggingen, eksempelvis spesialpedagogisk kompetanse.*

Lillesand kommune vil sterkt understreke at lærerens kompetanse i vid forstand er den faktoren som har størst betydning for elevens utvikling og prestasjoner. Det er viktig å iverksette tiltak som gir en kvalitativt god rekruttering. Utforming og innhold i lærerutdanningen er derfor svært viktig. Kvaliteten på den ordinære opplæringen må bli best mulig. Det kan også være relevant å vurdere mere spesifikke krav til de som skal undervise målgruppen for denne utredningen. Spesialpedagogisk kompetanse kan i noen tilfeller være den viktigste kompetansen, men vi tror i mange tilfeller det like gjerne kan handle om tilstrekkelig kompetanse i leseopplæring eller i matematikk og matematikkvansker.

- *Vedtak om ekstra tilrettelegging i opplæringen kan fattes uten sakkyndig vurdering slik det forutsettes i dagens § 5-3 i opplæringsloven, men basert på barnehagens og skolens egen saksforberedelse, gjort i samarbeid med PP-tjenesten.*

Dette er vi i utgangspunktet enige i, men vi synes det er vanskelig å ta endelig stilling til forslaget før vi har sett hvordan dette blir formulert og hvilke saksbehandlingsregler som ellers skal gjelde for disse vedtakene.

Kapittel 15 Tilpassede og fleksible opplæringsløp

- *Læreplanverket for Kunnskapsløftet gjennomgås med sikte på å gi fagplanene tydelige innholdsmomenter, og sørge for at det blir et helhetlig og konsistent styringsdokument og arbeidsgrunnlag for opplæringen.*

Vi er enige i at en tydeligere læreplan vil være et nyttig hjelpemiddel for å sikre målgruppen rett til læring. Det bør i denne sammenheng også vurderes om ikke kunnskapsmålene og innholdsmomentene bør fastsettes for hvert årstrinn.

Kapittel 16 PP-tjenesten og Statped tettene på

Lillesand kommune er enige i intensjonen om å få kompetansen til PP-tjenesten og Statped tettene på barnehager og skoler, men er usikre på om forslagene vil føre til det.

I mange kommuner vil det være urealistisk å ha tilstrekkelig kompetanse i egen PP-tjeneste. Vi vil måtte hente noe utenfra. Disse sentrene må først og fremst være kompetente, men i noen sammenhenger kan det også være viktig med nærhet. Det kan være fornuftig å samle kompetansen i Statped i større enheter, men det er svært viktig at de ulike avdelingene er **lokalisert** der brukerne er. Kompetansesentra som jobber med sammensatte lærevansker er ett eksempel på dette. Små kommuner er helt avhengig av denne spisskompetansen.

Med vennlig hilsen

Brit Lauvrak Andersen
Sektorsjef